

Strategische Adviesraad internationaal
Vlaanderen
Boudewijngebouw
Boudewijnlaan 30, bus 80
1000 Brussel

Mevrouw Hilde Crevits
Vlaams Minister van Openbare werken, Energie,
Leefmilieu en Natuur
Graaf de Ferrarisgebouw
Koning AlbertII-laan 20
1000 Brussel

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk Advies 2008/12	bijlagen
vragen naar / e-mail Eva Haeverans eva.haeverans@iv.vlaanderen.be	Telefoonnummer 02 553 58 90	datum 7 juli 2008	

Betreft: Briefadvies over het voorontwerp van decreet houdende instemming met de wijziging van het Verdrag van Helsinki van 17 maart 1992 inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren, aangenomen op 28 november 2003 in Madrid

Mevrouw de minister,

Op vrijdag 13 juni 2008 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet houdende instemming met de wijziging van het Verdrag van Helsinki van 17 maart 1992 inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren, aangenomen op 28 november 2003 in Madrid (hierna: "het Wijzigingsverdrag"). De Vlaamse Regering besloot om advies in te winnen van onder meer de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: "de Raad"). Op 16 juni ontving de Raad de adviesaanvraag elektronisch. Op zijn vergadering van 7 juli 2008 heeft de Raad het onderhavige advies in de vorm van een briefadvies bij consensus goedgekeurd.

De Raad verwelkomt de wijziging van het Verdrag van Helsinki, die toelaat dat VN-lidstaten, gelegen buiten de regio van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties (UNECE), partij kunnen worden bij het Verdrag. Op die manier kunnen alle VN-lidstaten gebruik maken van de in het kader van het Verdrag van Helsinki verworven ervaring bij de samenwerking inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren.

De Raad deelt de argumentatie van Zwitserland, het land dat een voorstel tot wijziging indiende, dat het een goede zaak is dat de toetredingsvoorwaarden met betrekking tot multilaterale milieuverdragen van de UNECE-regio worden geharmoniseerd. Dit geldt des te meer aangezien het Verdrag van Helsinki het "moederverdrag" is van het Protocol betreffende civiele aansprakelijkheid en vergoeding van schade ten gevolge van de grensoverschrijdende gevolgen van industriële ongevallen op grensoverschrijdende wateren, dat al een dergelijke bepaling omvat. Naast dit Protocol werd ook reeds in andere milieuverdragen van de UNECE – zoals aangehaald in de Memorie van Toelichting - toegestaan dat staten gelegen buiten de UNECE-regio partij zouden kunnen worden, namelijk in het Verdrag van Aarhus betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden (Aarhus, 25 juni 1998) en in het Verdrag van Espoo inzake milieueffectrapportage in grensoverschrijdend verband (Espoo, 25 februari 1991). De Raad wijst in dit verband op een discrepantie: de wijziging van het Verdrag zal immers geen invloed hebben op het Protocol bij het Verdrag inzake water en gezondheid (Londen, 17 juni 1999), dat beperkt blijft tot de leden van de UNECE, leden van het comité van Europa van de WHO en de Europese Unie. Hoewel

andere VN-lidstaten derhalve wel zullen kunnen toetreden tot het Verdrag, zullen ze niet kunnen toetreden tot het Protocol. Hieraan wordt best spoedig verholpen.

Aangezien het merendeel van de UNECE milieu-instrumenten een grensoverschrijdend karakter hebben, draagt een uitbreiding van de landen die kunnen toetreden tot het Verdrag bij tot een internationale harmonisatie van de milieuregelgeving. Ook om die reden juicht de Raad het Wijzigingsverdrag toe.

(Drinkbaar) water, een hernieuwbare, maar geen oneindige natuurlijke hulpbron, wordt geleidelijk schaarser door onder meer de effecten van de klimaatopwarming en de groeiende vraag. De Raad is ongerust omwille van de groeiende spanningen die het tekort aan (toegang tot) water met zich meebrengt. Wereldwijd zijn er bovendien meer dan 260 stroomgebieden die door meerdere landen worden gedeeld. De Raad meent dat verdragen inzake waterbeheer spanningen en/of conflicten inzake water kunnen voorkomen: *"the key is establishing a process of cooperation early in the trajectory before serious hostilities erupt that make it difficult for nations to sit around a negotiating table together."*¹ De Raad wijst in dit verband op het bestaan van het VN-Verdrag inzake het recht betreffende het gebruik van internationale waterlopen anders dan voor de scheepvaart van 1997, dat na 11 jaar nog steeds niet van kracht is door een tekort aan ratificaties. De Raad drukt de hoop uit dat het Wijzigingsverdrag voor VN-lidstaten die niet tot de UNECE behoren een tegengewicht kan bieden voor het vastgelopen VN-verdrag bij het beheer van grensoverschrijdende waterlopen en in die zin een reële bijdrage tot de verdere vorming van het internationaal recht op dit vlak, alsook tot een duurzaam milieu- en waterbeleid en tot conflictpreventie mag leveren.

Hoogachtend,

Prof. dr. Jan Wouters
Voorzitter

¹ Sandra L. Postel en Aaron T. Wolf, "Dehydrating Conflict", *Foreign Policy*, Washington, 18 september 2001. <http://www.globalpolicy.org/security/nares/water/2001/1001fpol.htm>